

**Quæstionum Canonicarum, In Quinque Libros
Decretalium, Tomus ...**

In Librum II. Decretalium, Per Triginta Titulos Distributum, In Quo Agitur
De Judiciis, Foro Competenti, Libelli Oblatione, Mutuis petitionibus, ...

Krimer, Ferdinand

Augustæ Vindelicorum, 1708

§. V. Quibus modis extraordinariè quis sortiatur forum?

[urn:nbn:de:hbz:466:1-73001](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-73001)

coram Iudice, in cuius territorio res sita est; Bartolus *in cit. l. ult.* Ex hoc sequitur 1. quod petitio hereditatis institui possit, vel in loco heredis, secundum domicilium, vel ubi res hereditaria sita sunt, *L. unic. C. ubi de hered. agat.* 2. interdicto unde vi ad recuperandam possessionem agi posse in loco, ubi vis illata est, vel ubi possessio rei ablata est, *L. unic. C. ubi de possess. agi oport. secus est*, quando quis contra aliquem agit actione personali; tunc enim sequi debet forum *personae*, hoc est agere debet apud Iudicem, cui talis persona personaliter subiecta est; non apud Iudicem, in cuius territorio res talis personae sita est; quia actio personalis, non rem, sed personam sequitur.

307. Not. 4. Quod, quando res Rei sita est in quo scilicet Reus non habet domicilium, Actor agens contra illum actione reali possit illum convenire, vel in loco rei sitae, vel in loco domicilii; quia quando quis potest conveniri in duobus locis, electio Actoris est: at sic est in dato casu; sic Barbosa *in c. sanè num. 2.* addit tamen Haunoldus *citatus n. 366. q. 2.* esse intelligendum, ut Actor facta semel electione (conveniendi Reum in hoc determinato loco, v. g. domicilii, vel rei sitae) non possit variare. Ceterum non desunt, ut notat Gonzalez *in dict. c. sanè, n. 9.* qui velint in actione reali, ubi de re agitur, tantum in loco rei sitae possessorem conveniendum esse. Adducunt pro sua sententia textum in *L. fin. C. ubi in rem actio*, in illis verbis: *Actor rei forum, sive in rem, sive in personam sit actio, sequitur; & L. unic. C. ubi de possessione*, ibi: *sed in locis, in quibus res constituta sunt, jubemus in rem actionem adversus possidentem moveri, & L. quod legatur, 18. ff. de iudiciis*, ibi: *si autem per in rem actionem legatum petatur, etiam ibi peti debet, ubi est.*

Contrariam tamen sententiam, videlicet rei possessorem conveniri posse, non solum ubi res existit, sed etiam in loco domicilii, saltem quando agitur processu ordinario de possessione, probabilibus suadet, *L. final. C. ubi in rem actio*, ut constabit ex seqq. & diximus n. 305. dixi processu ordinario; nam si de possessione agatur momentaneo processu, qui extraordinarius est, veluti in casu legis si *Coloni* 14. *C. de agricolis, lib. 11.* vel simili, Iudex rei ad-

eundus est, eo quod processus ille momentaneus ob id instituitur, ne partes ad arma deveniant, quod contingere solet in ipso loco, ubi res, de cuius possessione contenditur, sita est.

Dices: in cit. legibus, pro sententia contraria, expresse dicitur: *jubemus*, ut infinuatur, quod Imperatores ibi non simpliciter permittant actionem in rem moveri, ubi res constituta est; sed moveri jubent, quasi verbis istis necessitatem ibi agendi imponant. Verum nec ex ista observatione probatur intentum; si enim observentur leges relatae supra, clarum est, duo praecipui. 1. Actorem sequi debere Forum Rei, quacunque actione experietur sive in rem, sive in personam, non tamen ita, ut in foro rei sitae, si Reum conveniat in illo, & experiri non possit; id quod aperte denotatur illis particulis: *sed & in locis*; jubet ergo Imperator, ut, si Reus actione reali conveniendus est, conveniatur vel in loco communi omnium actionum, nempe domicilii; vel in Foro rei sitae; quo non probatur debere tantum in hoc determinato. Quod dicitur ex *L. quod legatur*, procedit specialiter in re legata, & intelligitur solum, cum petitur petitione cum effectu obligationis praestandi legatum; non quod ab haerede in loco domicilii peti non possit; sed quod alibi, quam ubi res legata est, illam praestare non cogatur.

§. V.

Quibus modis extraordinarie quis for-
tiatur forum?

308. **R**esp. extraordinarie, ac generaliter constitui Forum coram Iudice alias non suo. 1. *ratione causae*; si enim sit Ecclesiastica, coram Iudice Ecclesiastico Actor Reum convenire debet. 1. ex *c. contingit, 8. de Arbitris*, ibi: *ad hoc generaliter prohibemus, ne super rebus spiritualibus compromittatur in Laicum; quia non decet, ut Laicus in talibus arbitretur.* Nam sicut Laicus non potest esse Iudex in causa Ecclesiastica, *c. 2. de Iudiciis, c. la-tor, 5.* qui filii sunt legitimi: ita nec arbiter, vel arbitrator. Quia universim indecens est, si Laici Ecclesiastica negotia tractent. Excipitur tamen plenitudo Papalis potestatis, per quam Ecclesiastica causa Laicis committi potest. gloss. hic, *V. Spiritualibus*.

bus: in causis tamen Ecclesiarum, & Clericorum temporalibus, compromitti posse in Laicos, constat ex c. 4. de Arbitris. Ex hoc fit, quod nec Laicus Laicum super re civili coram Judice Ecclesiastico convenire possit, nisi in defectu iustitiæ secularis, aut consuetudo id exposcat per c. Licet, 10. h. t. & causa Feudalis, etiam inter Clericum, & Laicum à directo Domino Feudi cognoscenda sit; nec hoc invito Vassallus subicere se possit alieno Judici prorogando ejus jurisdictionem c. Ex transmissa. 6. eod. id quod etiam habetur c. Verum 7. h. t.

Secundò, *ratione privilegii*; nam quando quis eximitur à jurisdictione Judicis, de cujus foro ceteròquin quis esset ratione domicilii, delicti, contractus, vel rei sitæ, aut causæ, non est de Foro talis Judicis ceteròquin ex dictis titulis Ordinarii. Hinc Clerici regulariter non possunt conveniri, nisi coram Judice Ecclesiastico, c. 1. & 2. de Foro compet. sic miles ex privilegio militiæ domicilium habet in loco, ubi militat, L. Municeps, ff. ad Municipalem; sic Uxor eximitur à jurisdictione sui Judicis, & sequitur forum, ac domicilium sui Viri, L. fin. §. item rescripserunt mulierem, ff. eod. & vidua retinet domicilium sui mariti, donec aliis nuptiis se jungat, L. Filius, 22. §. 1. eod.

309.

Tertiò, sortitur quis Forum extraordinariè *ratione assumptionis in aliquod Collegium, vel Universitatem*; sic enim subicitur cognitioni ejus, qui tali Collegio, vel Universitati præest; L. ult. C. de Jurisd. dict. omnium Judic. dummodo Collegium autoritate Principis sit constitutum, vel confirmatum, L. 3. ff. de Colleg. Sic Studiosi, etsi in loco studii domicilium non habeant, coram suo Rectore forum sortiuntur, authent. habita, C. ne filius pro Patre, de qua v. dicta l. 5. in tit. de Magistr. Unde vehementer mirandum est, quosdam Magistratus, & Tribunalia (in quibus plerique sunt, qui literarum beneficio evaserunt, ut sint, qui sunt, delato munere, consequenter debito, illud rectè administrandi) adeo infecta esse Academicis, ut primi sint, qui eorum privilegia à summis Principibus Scholaribus liberalissimè indulta toto propemodum orbe, tam studiosè velint oppressa, prorogando jurisdictionem vi, non jure, penitus adempto illis à Sapientissimis Principibus, qui omni ævo

Literatos non modo æstimârunt, sed coluerunt.

310.

Quartò, sortitur quis forum extraordinariè *ratione continentie, seu affinitatis, & connexionis*; pro quo not. *continentiam causarum* nihil aliud esse, quàm rei controversæ connexionem colligationem perpetuâ, ut uno eodémque judicio negotium terminari possit. Ex hoc inferunt, quando causa in judicium deducitur, quæ cum alia connexionem habet, ut aut hæc sine illa, vel vicissim terminari non possit, tractandam coram uno, eodémque Judice; per L. Nulli, 10. C. de Judiciis, ibi: *nulli prorsus audientia præbeatur, qui causæ continentiam dividit, & ex beneficii prærogativa id, quod in uno eodémque judicio poterat terminari, apud diversos Judices voluerit ventilare*; & insinuat in c. causa 9. de restitut. in integrum, ubi dicitur, quod causa restitutionis in integrum, coram Judicibus ordinariis, administrationem habentibus, vel delegatis ab eis, tractari poterit, & finiri, si hoc ipsis delegatis specialiter demandatum fuerit, si in commissio eis negotio contingat incidere hujusmodi quæstionem: quod confirmatur etiam ex immediatè sequentibus verbis, ibi: *delegati verò ab Ordinariis, qui administrationem non habent, sed tantummodo facultatem judicandi, seu arbitri, de hac causa cognoscere nequeunt, nisi coram eis mota fuerit incidenter.*

Verùm hoc universaliter non procedit; fallit enim primò in casu, quo exemptus cum non exempto delinquit; v. g. Clericus cum Laico; tali enim casu Clericus judicari non potest à Judice Laico, ut dictum est à n. 66. Deinde, ut notat Hauld. tom. 5. de Jure & Just. tr. 1. n. 369. in praxi non observatur, quod quidam volunt, petitorium absolvendum esse, ubi actum est in possessorio; hinc negandum est, quod, ubi Clericus contra Laicum agit in possessorio, hic contra illum coram eodem Judice agere possit petitorio, propter exemptionem à foro Laicorum. Fallit 3. quando apud Judicem secularem principaliter agitur de causa temporali (v. g. hæreditatis) quæ resolvi non potest, nisi prius decidatur quæstio de legitimis natalibus petentis hæreditatem, dependens à quæstione juris de valore matrimonii parentum ejus; nam hæc quæstio prius resolvenda

venda

venta est per Judicem Ecclesiasticum Laico interim supersedente à processu in causa principali.

311. Ceterum ex hoc, quod negetur Clericum conveniri posse coram Judice Laico in causa etiam connexa (hoc enim etiam jure civili prohibitum est, ut constat ex dictis, & expressè habetur in Authent. *Statuimus*, de Episcopis, & Clericis, ibi: *statuimus, ut nullus Ecclesiasticam personam in criminali questione, vel civili, trahere ad Judicium seculare presumat, contra constitutiones Imperiales, & canonicas sanctiones. Quod, si Actor fecerit, à suo jure cadat: judicatum non teneat: & Judex ex tunc judicandi potestate privetur*) non sequitur à nobis dici, Judicem secularem non posse ullo modo esse Judicem inter Clericum, & Laicum, sic, ut Laicus à Clerico conveniri non possit; contrarium enim apertè constat ex verbis sequentibus dictæ Authent. ibi: *Sancimus etiam, ut si quis Clericis, vel Ecclesiasticis personis justitiam denegare presumpserit, tertio requisitus jurisdictionem suam amittat.* Et hæc Clericorum exemptio (ne liceat, etiam Regi, vel alicui seculari personæ judicare Clericos cujuscunque Ordinis, sive in furto, sive in homicidio, vel perjurio, seu quibuscunque fuerint criminibus deprehenso, ut dicitur c. 10. de Judiciis) adeò procedit, ut neque tunc liceat, quando in foro Ecclesiastico justitia à Prælati negligitur; sic Innoc. III. c. 17. eod. ibi: *ne pro defectu justitiæ Clerici trahantur à Laicis ad judicium seculare, quod omnino fieri prohibemus.*

312. Quintò potest quis extraordinariè sorti forum *ratione presentie, dum est Romæ*, ut tunc in Romana Curia conveniri possit, ut constat ex c. *Licet*, 20. h. t. Cum enim quidam Episcopus Romæ ut peregrinus versaretur, aliquis ei litem movit; sed ille exceptionem fori declinatoriam opposuit, eò quod nec ratione delicti, nec contractus, neque rei litigiosæ *apud Sedem Apostolicam* Forum sortiretur; sed hanc exceptionem rejecit Gregorius IX. quia licet ordinariè his tantum de causis aliquis forum sortiatur, tamen speciale hoc habet Ecclesia Romana (cùm sit omnium Ecclesiarum magistra) quod in ea reperti compelli possint ad respondendum, nisi ob necessariam causam eò advenissent; tum e-

nim jus habent, litem domum suam revocandi. Ex hac enim decisione deducitur, quod Peregrinus seu Advena Romæ conveniri possit (dum ibi est) ex quacunque causa, vel delicto alibi commissò, ut constat ex casu; quod Roma communis omnium patria censeatur, ut dicitur *L. Romæ* 33. ff. ad Municipalem; Farinacius in praxi q. 7. n. 10. quod tamen videtur accipiendum de causis tantum Ecclesiasticis; & si eò quis veniat ex causa non necessaria. Nam si quis eò accesserit ex causa necessaria, vel quasi necessaria (v. g. in causa Ecclesiæ suæ, vel ut Legatus, vel causâ testimonii ferendi, aut appellaturus contra sententiam) tali casu petere potest, ut causa domum revocetur, seu Judicem domicilii; quia ibi melius instructus sit, & hæc facultas concedi solet, nisi periculum in mora sit, ut in causa electionis Prælati, quæ diu differenda non est; ita Layman in c. *licet*, cit. n. 21. §. ceterum.

§. VI.

An quis extraordinariè sortiatur forum prorogatione jurisdictionis?

Posse quem sortiri forum per prorogationem jurisdictionis in alium Judicem, communis tenet; pro quo not. quod *prorogatio jurisdictionis sit extensio jurisdictionis ordinariæ ad causam, seu personam (aliàs sub ea non comprehensam) ex consensu partium.* Unde ut fiat vera prorogatio in materia jurisdictionis, duo postulatur, alterum, quod is, in quo illa facienda est ex partium consensu, jurisdictionem habeat non solum habitu, sed etiam actu, seu quoad exercitium: alterum, quod jurisdictio proroganda sit ordinaria, vel ordinariæ saltem æquiparetur; sic Benedictus Pereyra in Elucidario n. 1826. §. *Prorogatio*; hanc tamen definitionem non omnes admittunt, volentes rectius dici, prorogationem esse extensionem jurisdictionis ad personas, causas, & locum, in quas, & in quo aliàs non competit de consensu earundem partium facta, idque propter dicenda n. seq.

Ceterum communis docet, quod licet privatæ personæ non possint jurisdictionem dare, possint tamen expressè, vel tacite prorogare, seu supra se ipsos, vel quoad